

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—, Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 102

Maribor, sredo, dne 22. decembra 1937

Leto XII

Resnoba v delavskem gibanju je potrebna

»Proletarci vseh dežel, združite se!« To je moto ali geslo Karla Marksa, ki sledi samoobsebi iz njegovih znanstvenih in filozofskih spisov. Marks je videl v razvijajoči se družbi dva razreda, ki imata vsak svoje interese. Posesni razred grabi bogastvo in imetje neglede na ostalo človeštvo. Ostalo človeštvo pa postaja bolj in bolj odvisno v svoji existenci, ker ga gospodarski in finančni kapitalizem kliče na delo le toliko, kolikor mu kaže njegova politika. Prilastil si je vse, tovarne odpira in obratuje le takrat, če pričakuje od obratovanja dovolj dobička. Ostala plast ljudi, to je, delovno ljudstvo, pa ga ne briga. Brez imetja je, brez blaga, kako naj živi? Kaj to briga kapitalizem, oziroma kapitalistični sistem.

To ni očitak in ne psovanje, ker je naravni razvoj gospodarskega sistema tak. Torej golo dejstvo!

Razumljivo je, da je potem Marks, ki je videl, kako daleč bo zavedel kapitalistični gospodarski sistem človeško družbo, vzkliknil: Poglejte, moč kapitala se druži in vas pušča na cedilu. Zato se združite tudi vi! Marks ni zaklical tega poziva samo zaradi koncentracije kapitala, marveč zato, ker je vedel, da postaja v družbi socialna krivica vedno večja ter da se mora tisti, ki se mu godi krivica in grozi še večja tudi sam združiti, da se bo mogel braniti in izvojevati socialno pravičnost.

Kaj pa pomeni klic »Proletarci vseh dežel, združite se!« Ali morda, prepirajte se med seboj? Ali morda vmešavajte se v zadeve one plasti, ki ima namen cepiti vaše vrste, ki ima edino željo, da ostanete needini, nezavedni? Ali morda, da podpirate njih akcije za oblast, se vmešavate v njih prepire, namesto, da bi gledali, kako sami ustvarite močno vrsto delovnih slojev? Ali ne pomeni Marksov klic, da se mora delavstvo združiti, njega emancipacijo ali osamosvojitve?

Ne le po klicu Marksa, ampak po svojem naravnem položaju ima delavsko gibanje nalogo, da se osamosvoji, da vodi svojo delavsko politiko proti politiki svojih nasprotnikov.

Osamosvojen in vzgojen delavsko gibanje se more šele odločno boriti za svoje pravice. Samosvoja vzgoja je potrebna. Ta se pa vrši le v samosvojem enotnem gibanju, ne pa v raznih avanturah, v katerih blodijo kakor veče sedaj za tem sedaj za onim resnim ali komedijantskim nastopom nasprotnikov.

Delavsko gibanje mora biti samobitno, samostojno.

Nanj ne sme vplivati nasprotnik več kakor toliko, da vodi svojo politiko proti krivicam, ki jih nasprotnik dela ali hoče utrditi! Tu v načelu ne more biti izjeme.

Podpiranje kakšne važne akcije je mogoče le takrat, če gre za splošna posamezna vprašanja. Pri nas je potrebna čista demokracija in svoboda, recimo. Vse delavstvo smatra to danes za eno glavnih zahtev. Apelirali smo na javnost, na stranke, da se zedinijo na tej zahtevi. Toda niti ena stranka, niti ena »politična avtoriteta« se ne izreče jasno in odločno za ti dve zahtevi, kaj šele za zagotovilo, da se hoče boriti zanj. Taka je torej duša naših nasprotni-

Premestitev industrije stekla?

Steklarjem preči nevarnost!

Vzrok: davčna politika

Zedinjene tvornice stekla so sklenile, da prenese večji del produkcije stekla v Hrastniku, Straži in Sv. Križu iz Slovenije v Zemun. Družba je tam že kupila zemljišča v ta na-

men. S selitvijo prično spomladi. — Vzrok temu sklepu je prevelika davčna obremenitev v dravski banovini, ki je desetkrat večja kakor na teritoriju uprave mesta Beograda.

Tu treba nastopiti prav energično za zaščito delavstva.

Za davčno enakopravnost

Namera lastnikov steklarne v Hrastniku mora spraviti na noge slehernega delavca. To kar grozi danes steklarjem v Hrastniku, lahko postane pereče za delavstvo vseh ostalih industrijskih panog!

Radi tega je treba uveljaviti načelo davčne enakopravnosti!

V Beogradu n. pr. ne plačuje industrija nobenih banovinskih doklad, ampak samo 20 odst. občinsko doklado, med tem ko znaša občinska in banovinska doklada v Ljubljani 120 odst. V Mariboru pa banovinska doklada 55, cestna 15, občinska

40 in doklada za trgovsko in obrtno zbornico 8 odst., torej skupno 118 odst.

Te davčne obremenitve so v primeri z južnimi kraji tako visoke, da ni čuda, ako se v industriji pojavlja težnje po selitvi s severa na jug.

Zadnjih smo primerjali davčno obremenitev TPD z borskim rudnikom. Borski rudnik plača v razmerju s čistim dobičkom 8,1 odst. davka, Trboveljska premožokopna družba pa 62 odst.

Te dni smo imeli priliko razgovarjati z nekim potnikom, ki je potoval po čabarskem srezu in obisko-

val ondotne trgovce. Vprašal jih je, če se jim kaj toži po Sloveniji, ker je bil čabarski srez dodeljen savski banovini. Rekli so mu, da so prav zadovoljni, ker plačajo polovico manj davka kot so ga poprej plačevali v Sloveniji.

To so dejstva, ki mnogo povedo.

Ni naš namen zagovarjati znižanje davkov na industrijski kapital, pač pa moramo v interesu delavstva in vsega ljudstva v Sloveniji zahtevati uveljavljenje načela davčne enakopravnosti, da ne bomo ostali lepega dne brez industrije — narod beračev!

Skrbite, da bo popravljena krivica!

Prevedba dnevničarjev v kategorijo zvančnikov.

Te dni smo čitali v »Slovencu«, da je narodni poslanec dr. Koce v finančnem odboru zahteval kredite v svrhu avtomatičnega prevedenja vseh dnevničarjev z nad deset let službe v kategorijo zvančnikov.

Radovedni smo, ako so merodajni gospodje poskrbeli tudi za to, da bo popravljena krivica, ki se je zgodila po pomoti zakonodajalca, tistim železniškim delavcem, ki so bili prevedeni iz staleža delavcev v stalež zvančnikov, pa se jim sedaj štejejo v pokojnino samo leta, ki so jih prebili v železniški službi kot zvančniki, tako, da dobe ljudje, ki bi imeli pravico do polne pokojnine in so že

60 let stari, samo po Din 400 mesečne penzije.

Vsled te pomote v zakonu so prizadeti samo tisti delavci-zvančniki, ki so bili upokojeni po novem zakonu o prometnem oboju.

Dasi so o tej krivici obveščeni vsi merodajni faktorji in vsi poslanski klubi, še danes ne vemo, ali bo v novih amandmanih k finančnemu zakonu izšla novela k zakonu o prometnem oboju in ali bodo odobreni potrebni krediti, da bodo dobile žrtve usodne pomote v zakonu svoje prejemeke za nazaj.

Da vidimo!

Koliko plačuje naša država verskim skupinam

Država za cerkve 84 milijonov dinarjev.

V finančnem odboru je v proračunski razpravi povedal minister Stojadinović, da prejemajo sedaj posamezne verske zajednice iz državnih financ te-le zneske:

pravoslavna	38,000.000.—
rimski in grško-katoliški	28,000.000.—
starokatoliški	378.000.—
muslimani	15,000.000.—
evangel. reformisti	1,500.000.—
židi	1,100.000.—

Skupaj okroglo 8.4 milijona dinarjev brez drugih dotacij in imetja, ki ga verstva imajo.

kov, kar nas pa mora le vzpodbujati k osamosvojitvi delavskega gibanja.

Resno delavsko gibanje more torej misliti le na okrepitev svoje moči, na svoj vpliv ter se ravnati po klicu Karla Marksa.

Paradarstvo v tej ali oni obliki pri nasprotniških prireditvah pa ni resno in velik greh proti čutu osamosvojitve.

Nemška in ozemska propaganda je draga

Odkritje angleškega delavskega lista »Daily Herald«.

Angleški list delavske stranke »Daily Herald« je objavil te dni, da je plačala Nemčija v minulem letu za propagando v inozemstvu 20 milijonov funtov šterlingov, to je v dinarski veljavi okoli pet milijard dinarjev.

Nemška propaganda obsega 45 držav, ima v inozemstvu nameščenih

25.000 agentov, 2450 fašističnih policijskih zastopnikov, 548 organizacij in popolnoma vzdržuje ali podpira okoli 300 listov.

To odkritje je silno vznemirilo angleško javnost. Podatki tudi dokazujejo, kako nekatere države širijo svoj vpliv oziroma snujejo po politični potrebi mednarodne spletke.

Volitve v Rusiji

Po poročilih Tassa iz Moskve objavljamo rezultat ruskih volitev po novem volilnem zakonu. Volitve so se vršile dne 12. decembra t. l.

Volilnih upravičencev je bilo pri teh volitvah 94,138.159. Število oddanih glasov je znašalo 91,113.153, to je 96.8 odstotkov vseh volilcev.

Sistem volitev je enak nemškemu in italijanskemu, le s to razliko, da postavljajo v Rusiji komunistične organizacije in korporacije kandidate, drugod pa fašistične in še po tretjih državah delažije kandidaturnam tehnične težave.

To v pojasnilo klerikalnemu tisku.

Pri volitvah so bili vsi kandidati

Volilo je 96.8 volilcev.

izvoljeni v prvih volitvah. Vseh kandidatov je 1143; od teh jih je v najvišjem svetu 855 komunistov, 288 nekomunistov. Moških članov sveta je 959, ženskih 164.

Francoski proračun sprejet z ogromno večino

Manifestacija stabilnosti vlade.

Glasovanje o državnem proračunu je obično izraz zaupanja vladi. Francoski državni proračun za 1938 je bil sprejet v poslanski zbornici s 547 glasovi, proti je glasovalo le 25 poslancev.

Delavski pravni svetovalec

Odpoved trgovski pomočnici (Celje)

Vprašanje: Žena je bila pri neki tvrdki zaposlena kot trgovska pomočnica 10 let in je ves čas sama vodila trgovino, ker je lastnica stanovala drugje. Dne 2. decembra ji je lastnica odpovedala na 6 tednov. Ali je ta odpoved pravilna? Ali more žena zahtevati od delodajalke kako odpravnino?

Odgovor: Ker je Vaša žena bila v službi že 10 let, ima po zakonu pravico do 3-mesečne odpovedi za konec četrtega. Odpoved, ki jo je prejela dne 2. decembra, učinkuje zato šele za 31. marec in ima Vaša žena do takrat pravico zahtevati polno plačo. Odpravnine ne more dobiti, ker ni bila višja nameščena.

Odgovornost moža za ženin dolg (Litija)

Vprašanje: Žena je naročila pri trgovskem potniku rolete za okna in podpisala naročilno pogodbo. Roleta so prišle na moje ime ter sem jih jaz vrnil. Potnik firme je nato zopet prišel k nam ter proti moji volji in volji moje žene nabil roleta na okno. Ker je žena medtem umrla, zahteva firma plačilo rolet od mene, češ da sem jaz plačnik za ženine dolgeve? Ali je temu res tako?

Odgovor: Če niste Vi rolet naročili, za naročilo ne odgovarjate, ker rolete ne spadajo h gospodinjstvu in odgovarjate Vi le za take dolgeve Vaše žene, ki izvirajo iz nakupa potrebščin, spadajočih h gospodinjstvu. Vendar bo lahko tvrdka, ki je rolete prodala, zahtevala plačilo iz zapuščine po Vaši ženi in tudi od Vas, če ste prevzeli zapuščino brez inventarja, v obeh primerih seveda le, ako je bilo kaj zapuščine.

Hranarina in plača za primer bolezni (Velenje)

Vprašanje: Ali imam pravico do hranarine in do plače za čas, ko sem bil bolan?

Odgovor: Če večkrat smo pojasnili, da ima delavec v primeru bolezni pravico do hranarine, ki jo prejema od OUZD, največ za 52 tednov. Razen tega mora delodajalec plačati mezdo po § 219. o. z. največ za prve 6 dni bolezni.

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13

priloga: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Božična darila

Velika izbira vsakovrstne perutnine, kakor:

pularji, pitani purani, gosi

Prosimo za prednaročila

Travisan Franc

trgovina spec. in kolonial. blaga ter perutnine

Maribor - Stolna ulica

**Dobro in poceni,
nič dražje kot doma
napravljeno!**

Za božični večer:

**Domači sadni kruh,
fini sadni kruh,
mlečni kruh v hlebih in štrucih,
potice,
specialiteta „Mara“ mlečni
kruh,
keksi po različnih cenah,
božično pecivo,
medene pogače,
obeski za božično drevo.**

Za božični dan:

**Torte,
deserti,
konfekti.**

Vse v izbrani kvaliteti v glavni in podružničnih trgovinah

pekarni Scherbaum

Pokojnina gozdnega čuvaja, lovca in ribiča (Slovenski Javornik)

Vprašanje: Ali obstoje kake zakonite določbe, po katerih bi imel pravico do pokojnine gozdni čuvaj, lovec in ribič, zaposlen pri državnem erarju? Ali lahko doseže pokojnino potom mednarodnega sodišča v Haagu, če pri nas ni takih zakonitih določb?

Odgovor: Najbrže ste bili zaposleni kot čuvaj, lovec in ribič na kakem državnem posestvu na podlagi posebne pogodbe. Če v pogodbi ni bila določena pokojnina, je ne boste mogli dobiti. Tudi pri Pokojninskem zavodu bi bili morali biti prijavljeni v zavarovanje le, ako je bila Vaša služba taka, da ste imeli nadzorstvo nad večjim revirjem ter večjim številom pomožnega osebja. Vendar ste tudi v tem slučaju izgubili pravico uveljavljati eventualno odškodninske zahtevke, ker ste prenehali službovati že leta 1914 in zastarajo taki zahtevki v treh letih. Pri mednarodnem sodišču v Haagu pa domač državljan ne more tožiti svoje države.

Motenje posesti (Meža)

Vprašanje: Tvrdka, pri kateri sem zaposlen, je kupila les od kmeta, ga plačala in prevzela na licu mesta; pri tem ga je žigosala. Sin prodajalca je les neupravičeno odpeljal in ga prodal drugi tvrdki. Po nalogu svojega delodajalca sem v skladišču te druge tvrdke ugotovil, da se tamkaj nahaja od nas kupljeni les in sicer sem z dovoljenjem uslužbenca z nožem opraskal blato s hloda in ugotovil žig naše firme. Tvrdka grozi sedaj s posebno tožbo.

Odgovor: Če ste ravnali po dovoljenju nastavljenca tvrdke, niste samolastno motili tuje posesti in se Vam zaradi tega posestne tožbe ni bati.

Priposestevanje javnega sveta (Kranj)

Vprašanje: Odbor katastralne občine je

Za Vašo družino

**kekse in sadni kruh iz
pekarni Robaus, nasl.**

Rakuša, Maribor

Koroška c. 24

**Damske torbice, denarnice,
aktovke itd.** so primerna darila za Božič najceneje pri

ŠTERBAL MARTIN, MARIBOR
Meljska cesta 2 / Trg Svobode 6

Praktično božično darilo

novi univerzalni

„NEUMANN“ šivalni stroj

za entlanje, bezljanje, vezenje, šivanje gumbic, itd. v najmodernejši izdelavi in dolgotrajno garancijo. Ugodni plačilni pogoji.

FRANC LEPOŠA, d. z o. z.
Maribor, Aleksandrova cesta št. 39

**Pletenine
iz lastne pletarne**

na željo tudi po meri! Rokavice, nogavice, zimsko perilo, perje in čisti puh, copate, ovratniki, svilen perilo, krojaške potrebščine i. t. d. najceneje pri

„Lia“

Maribor, Aleksandrova c. 19

JOSIP GAGEL

LJUBLJANA

Šolski drevored (Pod Lemenatom)

sklenil zahtevati od vseh tistih, ki neupravičeno uživajo javni svet, letno priznalnino. Kaj je storiti, če dotični priznalnino ne bi hoteli plačati? Ali se tudi javni svet priposestuje?

Odgovor: Javni svet se priposestuje v 40. letih, v kolikor ni drugače predpisano s posebnimi zakoni, n. pr. z zakonom o državnih in samoupravnih cestah, ki priposestevanje glede cest izključujeta. Če se uvaževalci branijo plačati priznalnino, je treba nastopiti proti njim s tožbo.

Dolžnost vzdrževanja (Lesce)

Vprašanje: Imam od rojstva pohabljenega brata, ki je brez sredstev in nespособen za delo. Občina trdi, da smo dolžni skrbeti zanj bratje.

Odgovor: Po zakonu o občinah imajo občine dolžnost vzdrževati svoje člane, ki obubožajo in ne morejo pridobivati, če nimajo nikogar, ki bi bil po zakonu dolžan jih vzdrževati in podpirati. Take dolžnosti bratje nimajo.

Ali veste . . . ?

- 1 . . . da PHILIPSOV OKTODEN SUPER „V 6“ 4+1 cevi sprejema vse evropske postaje brez antene?
 - 2 . . . da ga dobite za **Din 140**— mesečno?
 - 3 . . . da porabi zelo malo toka?
 - 4 . . . da je za vsak aparat 1letna garancija?
 - 5 . . . da naša izredno dobro organizirana postrežba stalno skrbi za dobro delovanje Vašega aparata?
 - 6 . . . da Vam za tako ceno samo naš OKTODEN SUPER „V 6“ omogoči, da lahko doma poslušate ves svet?
- Največja radioindustrija sveta. 64 000 delavcev — 47 tovarn na 4 kontinentih.

PHILIPS - RADIO

Glavno zastopstvo:

E. PETELN, dipl. optik, Maribor Grajski trg 7

SRAJCE, pižame, samoveznice
letos posebno velika izbira

znižane cene, pred nakupom si oglejte zalogo pri

Jos. Karničniku, Maribor, Glavni trg 11

Ne zamudite si ogledati

krasnih izložb trgovine stekla in porcelana

Ivan Kovačič, Maribor

Slovenska ulica 10 in Koroška cesta 10

Za Vaše drage boste tam gotovo našli najlepša božična darila iraine vrednosti po čudovito nizkih cenah.

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Franc Kormann'ov nasl. Karl Ragg

Maribor, Gosposka ulica 3 — moda, galanterija, drobnarija in igrače vseh vrst. Največja izbira in najboljši nakup.

Priporočila se

SPECERJSKA TRGOVINA

Delavski dom l.l.l.o.l.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržaška c. 18, se priporoča cenj občinstva za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevni cenah. Hitra in solidna izdelava. Bogata izbira modnega blaga.

KOLESA, GRAMOFONE,

šivalne stroje, otroške vozičke popravljajo dobro in po kulantnih cenah znana tvrdka JUSTIN GUSTINČIČ, mehanična delavnica, MARIBOR, Tattenbachova ul. 14. Šramba koles čez zimo.

ZA BOŽIČ! ZA NOVO LETO!

Nudi najprimernejša darila in to: Moško in žensko perilo, kakor tudi vse vrste moške, ženske in otroške nogavice in rokavice v največji izbiri po zelo ugodni ceni.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarni v Mariboru. Telefon št. 2324

JAKOB PERHAVEC
Maribor, Gosposka ulica št. 9. Telefon 25-80.

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka itd. Na debelo! Na drobno!